

Meddelande

Datum
2026-04-17

Diarienummer
4.7.16-20542/2025

Jackis Lannek
Växtregelenheten

Referensgruppen
Enligt sändlista

Förklaringar till saker vi inte ändrar i föreskrifterna

En konsekvensutredning ska bara innehålla information om de delar som är föremål för ändring. Det har från olika håll framförts önskemål om att ändra även i andra paragrafer än de vi nu föreslår ska ändras. Efter att vi utrett de möjligheterna har vi funnit att det inte finns fog att ändra dessa. Vi vill dock, på ett transparent sätt, redogöra för varför, och den redogörelsen finns därför med i detta meddelande.

1 kap 4 a § Certifieringssystem för hållbart fiske

Problemet

Branschorganisationen Svenska Ägg har begärt att Jordbruksverket skyndsamt ska initiera och driva på en flexiblere tolkning av vad som räknas som hållbart fiske när det gäller foder till ekologiska djur. Branschorganisationen anser att de fyra certifieringar Jordbruksverket har pekat ut för hållbart fiske begränsar tillgången på fiskmjöl. Den bakomliggande anledningen är att det behöver vara lättare för foder-tillverkarna att få tag på fiskmjöl som uppfyller högt ställda krav på frihet från Pfas och dioxin. Jordbruksverket har därför utfört en förnyad utredning om vi kan ändra vår reglering i 1 kap. 4 a § i syfte att tillmötesgå de framförda önskemålen.

Regleringen i 1 kap. 4 a § har begränsad påverkan på den ekologiska sektorn. Den påverkar företag som tillverkar foder till fjäderfä eller gris och indirekt de djurhållare som har dessa djurslag i ekologisk produktion. Problemet är inte att det saknas fiskmjöl av rätt kvalitet, men det är svårare att få tag på sådant fiskmjöl. Regleringen i 1 kap. 4 a § påverkar i nuläget inte svenska fiskmjölsfabriker. Det finns bara en sådan anläggning och de tillverkar musselmjöl. Svenska fodertillverkare använder fiskmjöl av skandinaviskt ursprung och för närvarande kommer fiskmjölet till värphönsens foder från en specifik dansk fiskmjölsanläggning.

Branschen bedömer att om MarinTrust FIP blir tillåten kommer det att finnas tillräckligt med fiskmjöl av rätt kvalitet. FIP står för Fishery Improvement Project. Fiskmjölsanläggningar som ingår i MarinTrusts Improver Programme måste som en del av detta ha ett strukturerat och övervakat förbättringsarbete även avseende fisket. De ska dessutom följa en tidsram för att sträva efter en MarinTrust-

certifiering efter en bestämd tidsperiod. Det är dock inte en certifiering, utan syftar till en certifiering inom en bestämd tid. Därför lämnar vi 1 kap 4 a § utan åtgärd.

Nollalternativet

Genom att vi inte ändrar 4 a § finns det fyra certifieringar av uthålligt fiske och de två dominerande och mest relevanta certifieringarna omfattas. Det fiskmjöl som branschen använder i foder till svenska värphöns kommer från en anläggning som har ett flertal certifieringar, däribland Marine Stewardship Council och MarinTrust. Fodertillverkarna kan därför köpa fiskmjöl med MarinTrust eller MSC certifiering från denna anläggning. Anläggningen är även ansluten till MarinTrust Improver Programme för vissa fiskmjölsråvaror. För att uppfylla kraven i det programmet måste de också ingå i MarinTrust Fishery Improvement Projects, FIP. För att garantera att samtliga kvalitetskrav på fiskmjölet ska vara uppfyllda vill svenska fodertillverkare köpa fiskmjöl som omfattas av ett FIP-projekt.

Projektet North East Atlantic Blue Whiting är det projekt som rör råvaror från den specifika fiskmjölsanläggningen. Enligt tidsplanen beräknas de uppfylla kraven för en certifiering mot MarinTrust i oktober 2026. I så fall har problemet löst sig utan att vi ändrar 1 kap 4 a §, förutsatt att fodertillverkarna fortsätter att handla fiskmjöl från den aktuella fiskmjölsanläggningen. Om projektet inte resulterar i en MarinTrust certifiering kvarstår problemet. Men då är de bestånd som fiskmjölet har sitt ursprung i inte bedömda som hållbart förvaltade genom en tredjepartscertifiering.

Problemen kvarstår även om fodertillverkarna inte vill köpa fiskmjöl från anläggningar som har någon av de certifieringar som är uppräknade i 1 kap. 4 a § för att dessa certifierade fiskmjöl i något avseende inte uppfyller de kvalitetskrav branschen har. Valmöjligheterna bör dock inte vara så begränsade då det i Norden och Baltikum finns ett flertal anläggningar med MarinTrust certifieringar av fiskmjöl, både med ursprung i fiske och i vattenbruk. Projektet North East Atlantic Blue Whiting FIP berör 25 anläggningar i Danmark, Norge, på Färöarna, Island, Irland och i Storbritannien. Om projektet lyckas kommer således flera leverantörer att kunna erbjuda MarinTrust certifierat fiskmjöl med ursprung i fler fiskebestånd.

Olika alternativ

Ett alternativ som har lagts fram av branschen är att fiske inom kvot ska erkännas som hållbart. Vi ser emellertid inte något alternativ till att erkänna certifieringar. Det framgår av villkoren i bilaga III del A, tabell 2 till kommissionens genomförandeförordning (EU) 201/1165 att mjöl, olja och andra foderråvaror som härrör från fisk eller andra vattenlevande djur ska komma från fiske som certifierats som hållbart. Det finns goda skäl till hållbarhetskravet. Världsnaturfonden, WWF, bedömer att närmare 95% av alla kommersiella fiskbestånd är maximalt utnyttjade eller överfiskade. Andra uppskattningar av WWF är att cirka 30% av den globala fiskfångsten är olaglig eller oreglerad. Även i europeiska vatten förekommer det att

fisketrycket är högre än det internationella havsforskningsrådets (Ices) rekommendationer. Skälet till hållbarhetskravet är att ekologisk produktion inte ska vara beroende av olagligt, oreglerat eller på andra sätt icke hållbart fiske.

Förslaget från Svenska Ägg med flera att utöka erkännandet till att även omfatta MarinTrust FIP faller på att det inte är en certifiering av hållbart fiske.

Det finns flera certifieringar av hållbart fiske, men alla är inte relevanta för norra Europa. Till exempel Ocean Wise är en märkning som förekommer i Nordamerika. När det gäller fiskmjöl förlitar sig de på MSC. Friend of the Sea har certifieringar av både fiske och fiskmjöl. Inga fiskmjölsanläggningar i Norden eller Baltikum har dock denna certifiering.

2 kap 3 § Registrering av växtförökningsmaterial i OXS

Problemet

För lantbruksutsäde har vi 2 kap. i 3 § reglerat minsta mängden utsäde som ska finnas tillgängligt av en sort för en viss gröda för att få registrera det i OXS. När utsädet inte längre är tillgängligt i OXS måste lantbrukaren i de allra flesta fall ansöka om undantag för att få använda icke ekologiskt utsäde. Vi har fått inspel från referensgrupper att trädgårdsodlare tycker att det är för dyrt att ansöka om undantag för användning av icke ekologiskt utsäde, när det inte finns ekologiskt utsäde av de sorter de vill odla. Ett trädgårdsföretag odlar ofta sorter av många olika arter, och det kostnaden för en eller flera ansökningar om undantag upplever de som problematiskt. Det är kontrollorganen som handlägger ansökningar om undantag och vi reglerar inte vad de tar betalt. Ett förslag till lösning som lyfts har varit att även reglera minsta mängd utsäde som ska vara tillgängligt av en sort för en viss art att få registreras i OXS. Tanken har varit att det då skulle bli möjligt att använda icke-ekologiskt utsäde utan att ansöka om undantag.

För de flesta trädgårdsarter gäller krav på att använda ekologiskt utsäde endast för de sorter som anmälts till OXS så kallat sortkrav. För ett fåtal trädgårdsarter gäller krav på att använda ekologiskt utsäde oavsett vilka sorter som finns i OXS. Vi kallar det grödkrav. Det innebär att odlare måste ansöka om undantag om de vill odla sorter som det inte finns ekologiskt utsäde av. Det är arter där vi tillsammans med vår referensgrupp bedömt att det finns tillräckligt många sorter av olika typer för att täcka behovet både för storskalig och småskalig odling. För år 2026 gäller detta bland annat paprika av arten *Capsicum annuum* L., slanggurka för växthus, tomat och mörkgrön/konservärt.

Statistiken visar att antal undantag varierar mellan åren. Det är troligt att antalet ansökningar kommer variera mellan åren beroende på tillgången på utsäde och sorter det enskilda året. 2024 var det drygt 10 procent av odlarna som sökte undantag. Det finns ingen statistik om en odlare söker undantag en eller flera arter.

Den vanligaste ansökan gällde tomat där odlarna sökte för ett stort antal sorter per ansökan men för relativt låg mängd utsäde.

Det är en stor spännvidd mellan ekologiska trädgårdsföretag från mindre företag som säljer produkter på den lokala marknaden till stora företag som säljer till grossister för livsmedelshandeln. Det odlas även ett stort antal arter. Det finns ingen officiell statistik för hur mycket utsäde av viss art som trädgårdsföretag använder och inte heller hur många sorter man odlar av respektive art. Det innebär att det inte är möjligt att hitta en lämplig minsta nivå per sort och art utan att ta fram sådana uppgifter. Beroende på hur vi tillsammans med referensgrupperna väljer att sätta för krav på användning av ekologiskt utsäde är det inte heller självklart att det skulle innebära att odlaren får använda icke-ekologiskt utsäde utan att söka undantag.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att en del odlare fortsatt får ansöka om undantag för att använda sorter som det i OXS som det endast finns små partier av.

Olika alternativ

Vi ser inga andra alternativ än nollalternativet eller att reglera minsta mängd för flera sorter. Det senare är inte rimligt att genomföra i nuläget dels för att det inte finns något underlag att utgå från för att bestämma mängden per sort och art och dels för att vilka krav som ställs på användningen kan ha större påverkan på behovet att söka undantag en reglerad minsta mängd utsäde.